

تکمه

چند درصد از مهارت آموزان جذب بازاری می‌شوند؟

در حالی که بیش از ۴۰ درصد بیکاران کشور را فارغ‌التحصیلان دانشگاهی تشکیل می‌دهند، آمارها بیانگر آن است که از میان آموزش‌دیدگان مهارتی دست‌کم بیش از ۶۰ درصد جذب بازار کار می‌شوند. بررسی سهم جمعیت بیکار تحصیل‌کرده از مجموع جمعیت بیکار کشور بیانگر آن است که در بهار امسال ۴۰.۳ درصد بیکاران کشور فارغ‌التحصیل دانشگاهی بوده‌اند.

بر اساس گزارش مرکز آمار ایران، اگرچه سهم جمعیت شاغل فارغ‌التحصیل از کل شاغلان با رشد مواجه بوده و ۰.۱ درصد افزایش داشته، اما نسبت رشد جمعیت بیکار فارغ‌التحصیل همچنان طی سال‌های اخیر بیش از رشد جمعیت شاغل فارغ‌التحصیل بوده است.

علی اوسط‌هاشمی - معاون وزیر تعاون، کار و رفاه اجتماعی می‌گوید: ۴۰ درصد از دانش‌آموختگان دانشگاهی در کارگاه‌ها و آموزشگاه‌های فنی و حرفه‌ای، آموزش‌های مهارتی را می‌گذرانند و این مسأله در جذب آنها به بازار کار مؤثر بوده؛ به نحوی که ۶۰ درصد مهارت‌آموزان به بازار کار راه می‌یابند.

وی با بیان اینکه به دنبال یکپارچه‌سازی مهارت، تجربه و تحصیل هستیم، معتقد است نیاز به مهارت و تربیت نیروی انسانی ماهر در سیستم‌های آموزشی باید به یک نیاز در کشور تبدیل شود.

آن‌طور که رئیس سازمان آموزش فنی و حرفه‌ای می‌گوید: همه سیستم‌های مدیریتی در کشور باید به سمت تقاضامحوری حرکت کنند، چنانچه در سازمان فنی و حرفه‌ای سیاست «جامع محور کردن» آموزش‌های مهارتی اجرا می‌شود و تربیت نیروی انسانی ماهر به عنوان اصلی‌ترین هدف تعیین شده است.

بسیاری از کارشناسان بر این باورند که مهارت‌آموزی نقش مهمی در رونق اشتغال و کارآفرینی دارد، از این رو توجه بیشتر جوانان و افراد جویای کار به کسب مهارت و دانش فنی را یکی از راهکارهای اساسی و مهم برای کاهش معضل بیکاری در جامعه می‌دانند.

وجود فارغ‌التحصیلان بیکار نشان می‌دهد مشکل مهارت‌آموزی و بیکاری فارغ‌التحصیلان همچنان به قوت خود باقی است و با ارائه آموزش‌های دانشگاهی حل نمی‌شود. فتح‌الله بیات - فعال حوزه کار - معتقد است، تقویت مهارت‌آموزی موجب جذب نیروی انسانی در محیط کار است و ضمن ایجاد اشتغال، آمار فارغ‌التحصیلان بیکار را کاهش می‌دهد. وی با اشاره به نقش مؤثر مهارت‌آموزی در افزایش بازدهی و بهره‌وری، می‌گوید: «هر کشوری که در بحث آموزش به‌ویژه آموزش‌های مهارتی سرمایه‌گذاری کرده موجبات توسعه و شکوفایی خود را فراهم آورده است؛ لذا ما هر چه بتوانیم در این بخش سرمایه‌گذاری کنیم به نفع کشور، اقتصاد و بازار کار خواهد بود.»

بیات بر لزوم اختصاص بودجه و سرمایه‌گذاری در حوزه مهارت تأکید کرده و معتقد است، با سرمایه‌گذاری در حیطه آموزش و مهارت، موضوع مهارت‌آموزی تقویت و نسل جوان به‌ویژه فارغ‌التحصیلان کشور بدون نگرانی، جذب بازار کار می‌شوند.

نگاهی به تغییرات شاخص‌های دستمزدی در ۸ سال گذشته

رشد ۶.۷ برابری حداقل دستمزد از سال ۹۲

را تجربه خواهند کرد. در سال‌های اخیر، عوامل مختلف اقتصادی مانند تورم و نبود نظارت‌های قانونی لازم در حوزه تولید و ارائه خدمات و کاهش توان تولید در کشور و همچنین تشدید تحریم‌های بین‌المللی و البته نگاه غیر تخصصی به حوزه تولید و خدمات و اثرات منفی ناشی از آن، باعث کاهش قدرت خرید کارگران و آسیب‌هایی به این بخش بزرگ از جامعه کار و تولید کشور شد.

به این بخش در قالب ساخت و یا تهیه مسکن استیجاری برای اقشار کارگری و یا در افزایش حق مسکن برای آنها بسیار مهم است. البته باید در نظر داشت افزایش قیمت خرید و یا اجاره‌بهای مسکن بخصوص در شهرهای بزرگ با توجه به میزان دریافتی کارگران به هیچ‌عنوان دارای توازن لازم نیست و حتی با افزایش چندین برابر حق مسکن در سال‌های اخیر بازهم امکان جبران فاصله بین توان دستمزدی کارگران و هزینه تأمین مسکن در حال حاضر وجود ندارد. در بین سال‌های ۱۳۹۲ تا ۱۴۰۰ به منظور بهبود سطح معیشت خانوار کارگری، شورای عالی کار نسبت به افزایش کمک‌هزینه مسکن اقدام کرده است؛ به طوری که کمک‌هزینه مسکن از ماهانه ۴۰۰ هزار ریال در حدود ۱۱.۲۵ (برابر) افزایش داشته و به ماهانه ۴ میلیون و ۵۰۰ هزار ریال رسیده است. در طی این سال‌ها، تغییرات نرخ حداقل دریافتی حوزه‌های کمک‌هزینه مسکن، کمک‌هزینه اقلام مصرفی خانوار، کمک‌هزینه عائله‌مندی (حق اولاد) و پایه سنواری را شامل شده است.

با نرخ تورم و دیگر شاخص‌های مزدی افزایش نیافته بودند، در سال‌های اخیر با افزایش‌های مناسب از لحاظ تقویت قدرت خرید کارگران، شرایط نسبی خوبی دارند. کمک‌هزینه اقلام مصرفی خانوار کارگری (بن کارگری) از ماهانه (یک میلیون و ۱۰۰ هزار ریال) در سال ۱۳۹۷ به ماهانه (۶ میلیون ریال) در سال ۱۴۰۰ رسیده که نزدیک به شش برابر افزایش یافته است. همچنین، میزان پایه سنواری از ماهانه (۵۱۰ هزار ریال) در سال ۱۳۹۷ با ۱۲۰ درصد رشد به مبلغ ماهانه (یک میلیون و ۴۰۰ هزار ریال) در سال ۱۴۰۰ افزایش یافته و به طور متوسط سالانه ۳۰ درصد افزایش را تجربه کرده است.

افزایش حق مسکن؛ خوب اما ناکافی

با نگاه به این نکته که به طور متوسط در حدود ۶۰ درصد درآمد کارگران به تهیه مسکن اختصاص دارد و این شاخص بسیار مهم در حوزه درآمدی و هزینه‌کرد خانوار کارگری نقشی بسیار مهم را ایفا می‌کند، لزوم توجه خاص دولت‌ها

می‌آیند. تغییرات شرایط اقتصادی و عواملی مانند تورم و گرانی اقلام مصرفی خانوار و همچنین افزایش هزینه ارائه خدمات مختلف مورد نیاز جامعه کارگران و دیگر شاخص‌های اثرگذار در حوزه اقتصاد خانوار، مجموعه شرایطی را برای اقشار مختلف جامعه رقم خواهد زد که طی آن برخی از اقشار مختلف جامعه در قالب دهک‌های پایین دست مانند کارگران، برای تأمین معیشت مشکلاتی

دستمزد و نرخ تورم در فاصله سال‌های ۱۳۹۳ تا ۱۴۰۰، افزایش نرخ تورم (۱۶۵.۱ درصد) بوده و این در حالی است که افزایش حداقل دریافتی، بالاتر از نرخ تورم و عدد (۲۱۹.۲ درصد) را نشان می‌دهد. به عبارتی، متوسط تغییرات حداقل مزد (۲۴ درصد) و متوسط تغییرات حداقل دریافتی (۲۷.۴ درصد) و متوسط نرخ تورم طی دولت‌های یازدهم و دوازدهم (۲۰.۶۴ درصد) بوده است. همچنین بر مبنای جدیدترین داده‌های وزارت کار، افزایش حقوق و دستمزد کارگران بالاتر از نرخ تورم سالانه، در طی سال اخیر به ترتیب (۳۶.۵ درصد)، (۲۶ درصد) و (۳۹ درصد) بوده است.

افزایش قابل توجه بن کارگری و پایه سنواری

دو شاخص مهم کمک‌هزینه اقلام مصرفی خانوار کارگری (بن کارگری) و پایه سنواری نیز به عنوان فاکتورهای اثرگذار در افزایش قدرت خرید جامعه کارگری که در سال‌های گذشته مورد بی‌توجهی قرار گرفته و هم‌تراز

شاخص‌هایی مانند حداقل دستمزد ماهانه، کمک‌هزینه اقلام مصرفی خانوار کارگری (بن کارگری)، حق مسکن، پایه سنواری، کمک‌هزینه عائله‌مندی (حق اولاد) و دیگر شاخص‌های قانونی اثرگذار در حوزه تأمین معیشت و دریافتی حقوق و دستمزد جامعه کارگری به عنوان عوامل تعیین‌کننده شرایط دستمزدی و معیشتی کارگران به حساب

گزارش

رشد ۶.۷ برابری حداقل دستمزد در ۸ سال اخیر

وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی و نهادها و تشکلات مرتبط با حوزه تعیین دستمزد و معیشت کارگران در طول سال‌های اخیر در راستای جبران شرایط اقتصادی و تورمی موجود و حفظ قدرت خرید کارگران و تقویت تولید در مسیر رونق اقتصادی، گام‌های مؤثری بخصوص در افزایش شاخص‌های دستمزدی کارگران برداشته‌اند. در همین راستا، حداقل مزد روزانه در سال ۱۳۹۲ بیش از (۱۶۲ هزار ریال) بوده است که این رقم در سال جاری به بیش از (۸۸۵ هزار ریال) افزایش یافته و رشد (۴۴۵ درصدی) را نشان می‌دهد. همچنین در طی این سال‌ها حداقل دریافتی از حدود (۶ میلیون و ۵۰۰ هزار ریال) ماهانه در سال ۱۳۹۲، به بیش از (۴۳ میلیون ریال) در سال ۱۴۰۰ رسیده که رشد ۶.۷ برابری داشته است.

افزایش دستمزد بالاتر از نرخ تورم

بر اساس تازه‌ترین آمار و اطلاعات مقایسه‌ای افزایش

جمعیت فزاینده کارجویان و شرایط بازار کار

نرخ بیکاری با واقعیت بازار کار هماهنگ نیست

موجود، باید به دنبال راهکارهای اساسی برای رصد و استخراج نرخ بیکاری بر مبنای واقعیت‌های اقتصادی و اجتماعی در کشور باشیم تا بتوانیم به تبع آن مشکلات را به درستی در کشور درک و سیاست‌گذاری و تصمیم‌گیری لازم را در این ارتباط داشته باشیم.»

از دست رفتن ۲ میلیون شغل ناشی از کرونا

حاج‌اسماعیلی با اشاره به اینکه بر اساس اعلام رسمی دولت در جریان بیماری کرونا بیش از ۲ میلیون شغل را در کشور از دست داده‌ایم، خاطر نشان کرد: «این در حالی است که شغل جدیدی در کشور در این مدت در حد وسیع ایجاد نشده است.» وی گفت: «طی هشت سال گذشته در کشور، حدود ۴ میلیون بیکار به ثبت رسیده و طبیعی است که متأثر از شرایط تحریم و کرونا، این میزان به بالای ۵.۵ میلیون نفر رسیده باشد. در این میان، آنچه به عنوان نرخ بیکاری زیر ۱۱ درصد در کشور ذکر می‌شود، عملاً با واقعیت‌های قابل مشاهده در حوزه اشتغال و مباحث بیکاری در کشور همخوانی ندارد.» وی ادامه داد: «بیکاری یک معضل و مشکل بسیار جدی در کشور است که باید در خصوص راهکاری حل آن چاره‌جویی شود. همچنین لازم است تباری خیل عظیم بیکاران که به طور خاص، جوانان و فارغ‌التحصیلان دانشگاهی هستند و مشکلات معیشتی که طبقات مختلف اجتماعی و حقوق‌بگیرانی که با توجه به شرایط اقتصادی، مشاغل خود را از دست می‌دهند نیز تدابیری اندیشیده شود.»

جمعیت میلیونی جویای کار در کشور

این فعال حوزه بازار کار بیان داشت: «به تناسب این شرایط، ما هر سال به دلیل بافت جمعیتی کشور با جمعیتی بیش از یک میلیون کارجو و خواهان ورود به بازار کار مواجه هستیم. این در حالی است که در شرایط مذکور در سال‌های اخیر، بخشی از فرصت‌های شغلی را در کشور از دست داده‌ایم.» حاج‌اسماعیلی اضافه کرد: «نظر به اینکه نرخ رسمی اعلامی بیکاری در کشور کاهش یافته، باید به این نکته دقت کرد که چگونه ممکن است در شرایط خاص تحریم و فشارهای شدید کرونایی بر حوزه کسب و کار در کشور و عدم توفیق در ایجاد اشتغال در حد وسیع، نرخ بیکاری کاهش یابد؟» وی خاطر نشان کرد: «در طی هشت سال گذشته در حوزه بازار کار ما با «پیک کارجویان» مواجه بوده‌ایم. البته همچنان این شرایط تجربه می‌کنیم و افراد زیادی به دلیل شرایط سنی و پایان تحصیلات دانشگاهی نیازمند ورود به بازار کار هستند و آمارهای حوزه اشتغال و بیکاری با واقعیت‌های اقتصادی و اجتماعی در کشور سازگار نیست. این مهم می‌تواند موضوعی با اهمیت برای بررسی‌های دقیق در این حوزه باشد.»

این کارشناس بازار کار تصریح کرد: «با توجه به شرایط

و برنامه‌ریزی مناسب و کار در ارتباط با ایجاد زمینه‌های اشتغال برای آنها و آمادگی بخش قابل توجهی از این جمعیت برای ورود به بازار کار با توجه به داشتن تحصیلات دانشگاهی، به طور خاص در یک دهه گذشته باعث ایجاد چالش بسیار بزرگی برای کشور در حوزه اشتغال شده است. دولت‌ها در دوره‌های مختلف با ارائه راهکارهای گوناگون سعی در زمینه‌سازی در حوزه اشتغال‌زایی و توسعه بازار کار و همچنین ایجاد زمینه‌ار تباطات گسترده بین‌المللی در راستای بازارهای صادراتی داشته‌اند و این اقدامات را تنها راه کاهش نرخ بیکاری و توجه به کارجویان عنوان کرده‌اند اما نرخ بیکاری دورقمی در طول دهه‌های اخیر نشان از ناکارآمدی این اقدامات است.

عدم همخوانی نرخ بیکاری با واقعیت بازار کار

حمید حاج‌اسماعیلی، کارشناس حوزه بازار کار درباره عدم همخوانی شرایط بازار کار با شرایط کشور از نظر شیوع کرونا و تحریم گفت: «آمارهایی که در خصوص نرخ بیکاری در کشور منتشر می‌شود، نمایانگر واقعیت‌های موجود در بازار کار، اقتصاد و جامعه کار ایرانی نیست. در این خصوص باید بررسی‌های لازم را صورت دهیم و خروجی آن نشانگر این باشد که مشکل عدم تطابق نرخ‌های اعلامی بیکاری و واقعیت‌های جامعه در چه شاخص‌هایی است.»

وی با اشاره به اینکه طی سه سال گذشته کشور ما با سخت‌ترین فشار تحریمی مواجه شده و در یک سال و نیم گذشته با شیوع و ویروس کرونا در جهان بازار کار

گزارش

بیکاری به عنوان یک چالش اصلی حوزه اقتصاد و تولید در بسیاری از کشورها در برهه‌های خاص و شرایط مختلف اقتصادی همواره مورد توجه دولت‌ها، سرمایه‌گذاران و کارفرمایان بخش دولتی و خصوصی و مردم به عنوان جویندگان اصلی کار بوده است. دولت‌ها به عنوان متولیان اصلی اقتصاد و توزیع ثروت و ایجادکننده زمینه‌های سرمایه‌گذاری و جذب سرمایه در حوزه‌های تولید و خدمات و کارشناسان حوزه بازار کار با نگاه به شرایط خاص اقتصاد و تولید و ظرفیت‌های هر کشور، توصیه‌ها و راهکارهایی در مسیر جذب سرمایه، اشتغال‌زایی و کاهش نرخ بیکاری عنوان می‌کنند که موجب پایداری اقتصادی، گسترش تولید و خدمات، ایجاد اشتغال بیشتر و نهایتاً تقویت اقتصاد خواهد شد.

با نگاهی به آمارهای حوزه اشتغال و نرخ بیکاری در کشور در طی دهه‌های گذشته به این نتیجه می‌رسیم که راهکارهای به کار رفته در مسیر کاهش نرخ بیکاری و اشتغال‌زایی بخصوص در دهه‌های اخیر، کارایی لازم را در کنترل و پایداری بازار کار، اشتغال‌زایی و کاهش نرخ بیکاری نداشته و به درستی از ظرفیت‌های موجود در حوزه نیروی انسانی و تولید و خدمات استفاده نشده است. خیل عظیم جمعیت جوان جویای کار که ناشی از افزایش جمعیت کشور در دهه ۶۰ است و نداشتن سیاست‌گذاری

آمارهایی که در خصوص نرخ بیکاری در کشور منتشر می‌شود، نمایانگر واقعیت‌های موجود در بازار کار، اقتصاد و جامعه کار ایرانی نیست. در این خصوص باید بررسی‌های لازم را صورت دهیم